

โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์
ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร*

The Administrative Module Of Student Care And Support System
Of School Under The Royal Patronage Of His Royal Highness Siam Crown Prince

ณัฐริน เจริญเกียรติบวร (Nuttarin Jareankieatbovon)**
ประเสริฐ อินทร์รักษ์ (Asst.Prof.Prasert Intarak, Ed.D.)***

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อทราบองค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 2) เพื่อสร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร 3) เพื่อยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร วิธีการดำเนินการวิจัยประกอบด้วย 5 ขั้นตอน คือ ขั้นที่ 1 ศึกษาองค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารจากเอกสาร วรรณกรรม ทฤษฎี งานวิจัยที่เกี่ยวข้องทั้งในและต่างประเทศโดยการวิเคราะห์เนื้อหา ขั้นตอนที่ 2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์องค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่ แบบสอบถามความคิดเห็น ผู้ให้ข้อมูลที่ใช้ในการวิจัย คือ ผู้บริหาร หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และครูโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ จำนวน 14 โรงเรียน โรงเรียนละ 20 คนรวมผู้ให้ข้อมูล 280 คน สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่ามัชฌิมเลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน การวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ ขั้นตอนที่ 4 สร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยนำไปใช้กับโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน เพื่อยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

* เพื่อเผยแพร่งานวิจัยวิทยานิพนธ์ปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

** นักศึกษาปริญญาปรัชญาดุษฎีบัณฑิตสาขาวิชาการบริหารการศึกษา บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

*** อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ประเสริฐ อินทร์รักษ์ ภาควิชาการบริหารการศึกษา มหาวิทยาลัยศิลปากร

ผลการวิจัยพบว่า

1. องค์ประกอบของโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารมี 4 องค์ประกอบดังนี้ 1) ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน 2) การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 3) การสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน 4) การป้องกันและแก้ไขปัญหา

2. สร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม PHP ลักษณะเป็น embedded script ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ ดังนี้ คำชี้แจง องค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร รายงานผลการประเมินและข้อเสนอแนะ

3. ผลการยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารพบว่า โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์ และถูกต้องครบคลุม

Abstract

The objectives of this research were 1) to explore the factors of the student care and support system module of school under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince, 2) to create the administrative module of student care and support system of school under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince, and 3) to verify the student care and support system module of school Under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince. The research design and methodology have been 5 stages. The first stage was to study the factors of student care and support system module from both national and international literatures including relevant concepts and theories, and then make summary by using the content analysis methods. The second stage was to create and develop research tools. The third stage was to collect and analyze the data. The data were collected by using the questionnaire. The respondents were instructors, heads of departments, and school administrators from 14 of school Under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince, 20 each, total 280 persons. The statistics used for data analysis were frequency, percentage, arithmetic mean, standard deviation, and exploratory factor analysis. The fourth stage was to write a program to create a student care and support system module of school Under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince, and the fifth stage was to confirm the system module of school Under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince with application test to 3 schools.

The research findings revealed as follows:-

1. There were four factors of student care and support system module of school Under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince which were data of each student, management of the student care and support system, the support of student care, prevention and resolution to students' problem.

2. Student care and support system module of under royal patronage school by PHP Language embedded script which were explanation, factors of student care and support system module of school – Under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince, assessment report and recommendations.

3. The verification of research finding student care and support system module of school Under The Royal Patronage of His Royal Highness Siam Crown Prince were founding accordance with the standard of propriety, feasibility, utility and accuracy.

บทนำ

สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐานประกาศให้ปีการศึกษา 2551 เป็นต้นไป ให้เป็นปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยมุ่งให้โรงเรียนและทุกภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง “ดูแลช่วยเหลือนักเรียน ด้วยใจเพื่อเยาวชนไทยเข้มแข็ง” กำหนดสัปดาห์เยี่ยมบ้านนักเรียนให้คณะครูออกเยี่ยมบ้านนักเรียน เพื่อทำความรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล ทราบถึงสภาพครอบครัวของนักเรียนเพื่อทราบถึงสภาพความเป็นอยู่ของนักเรียนมีปัญหาหรือไม่ เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือแก้ไขได้ทันทั่วทั้งที่จะเห็นได้ว่า ทุกภาคส่วนต่างให้ความสำคัญเกี่ยวกับระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (กระทรวงศึกษาธิการ, 2546 : 34) ระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความสำคัญอย่างยิ่งในการส่งเสริมให้ผู้เรียนกลุ่มปกติได้มีการพัฒนาขึ้นไป รวมทั้งยังแก้ไขปัญหามาให้ผู้เรียนกลุ่มมีปัญหา และกลุ่มเสี่ยงเป็นการลดช่องว่างระหว่างครูกับนักเรียน และยังเอื้อให้มีการสร้างสัมพันธ์ที่ดีระหว่างบ้านกับโรงเรียน โดยมีสิ่งที่มีคุณค่าที่ต้องร่วมกันป้อนแต่ง คือ คุณภาพผู้เรียนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอาจมองได้ในสองมิติ กล่าวคือ ถ้าโรงเรียนได้จัดกิจกรรมต่างๆ ให้ผู้เรียนได้ลงมือปฏิบัติจริง ซึ่งอาจเป็นกิจกรรมที่เป็นการพัฒนาความสามารถทางวิชาการ การคิดริเริ่มสร้างสรรค์การพัฒนาความสามารถพิเศษ กิจกรรมส่งเสริมค่านิยมที่ดีงาม การสืบสานและสร้างสรรค์วัฒนธรรม ประเพณีและภูมิปัญญาไทย กิจกรรมพัฒนาความมีระเบียบวินัย การส่งเสริมความเป็นประชาธิปไตย รวมทั้งกิจกรรมที่ส่งเสริมสุนทรียภาพด้านศิลปะ ดนตรี กีฬาและการนันทนาการ ก็นับว่าโรงเรียนได้ให้ความสำคัญกับการพัฒนาผู้เรียนเพิ่มเติมจากการจัดการเรียนการสอนตามปกติ และในอีกมิติหนึ่ง หากโรงเรียนกระตุ้น ส่งเสริมให้ผู้เรียนได้เป็นผู้เสนอและดำเนินกิจกรรมต่างๆ ด้วยตนเองอย่างอิสระโดยทำหน้าที่เป็นผู้ให้คำแนะนำปรึกษา ให้กำลังใจและชื่นชมเมื่อผู้เรียนสามารถดำเนินกิจกรรมได้สำเร็จ ซึ่งเป็นประโยชน์แก่ผู้เรียนทั้งในขณะที่อยู่โรงเรียนและเมื่อเติบโตเป็นผู้ใหญ่

ปัญหาของการวิจัย

สถานการณ์เด็กและเยาวชนไทยในปัจจุบันของสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรม สอดคล้องกับสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา ได้วิเคราะห์สภาพปัญหาเด็กและเยาวชนไทยไปในทิศทางเดียวกัน กล่าวคือ เด็กและเยาวชนรับเอาอารยธรรมตะวันตกและค่านิยมตามประเทศที่พัฒนาแล้ว เด็กและเยาวชนในปัจจุบันมีค่านิยมการบริโภคไม่เหมาะสมเป็นโรคอ้วน นิยมวัตถุซื้อของแบรนด์เนม ฟุ้งเฟ้อฟุ่มเฟือย เด็กมีปัญหา หนีเรียน ติดเกม การพนัน เสพเหล้า บุหรี่ ยาเสพติด ทะเลาะวิวาท มีเพศสัมพันธ์ก่อนวัยอันควร ส่งผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตและการศึกษา คนในสังคมขาดคุณธรรม จริยธรรม ขาดวินัย ความเอื้ออาทรต่อกันลดลง เปลี่ยนไปเป็นสังคมบริโภคนิยมมากขึ้น ส่วนผลกระทบในด้านนักเรียนนั้น นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานประสบกับปัญหาด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม พฤติกรรมไม่เหมาะสม และปัญหาด้านความปลอดภัย สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิเคราะห์ว่าปัจจัยเสี่ยงที่ส่งผลให้เด็กและเยาวชนประพฤติตนไม่เหมาะสม ประกอบด้วย ปัจจัยจากสภาพครอบครัว โรงเรียน เพื่อน ชุมชนและสังคม รวมทั้งปัจจัยที่เกิดจากตัวนักเรียนเอง สะท้อนให้เห็นถึงปัญหาของการบริหารการศึกษา ความร่วมมือระหว่างโรงเรียนกับ ผู้ปกครองและชุมชน ในช่วงปีการศึกษา 2551 – 2552 คณะรัฐมนตรีกำหนดให้เป็น “ปีแห่งการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน” โดยสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามีหน้าที่หลักในการขับเคลื่อนนโยบายไปสู่การปฏิบัติ (สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, 2552 : 5-7) การที่จะให้เยาวชน ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมจึง จำเป็นอย่างยิ่งที่จะให้ทุกคนมีความรู้ ความเข้าใจและตระหนักถึงบทบาท ภาระหน้าที่ของทุกคนในการ ดำเนินการดังกล่าว นอกจากนี้จะต้องมีการประเมินผลและติดตามการดำเนินการอย่างต่อเนื่องจึงประสบความสำเร็จ โรงเรียนจึงจำเป็นต้องสร้างเครือข่ายผู้ปกครองและชุมชน เพื่อให้ผู้ปกครองและชุมชนเข้ามามีส่วน ร่วมในการแสดงความคิดเห็น ข้อเสนอแนะ ช่วยเหลือโรงเรียน ครอบครัวและสังคม โดยเฉพาะการดูแลช่วยเหลือ นักเรียน ทั้งด้านการส่งเสริม พัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหาของนักเรียนเหตุผลที่ต้องมีระบบดูแลช่วยเหลือ นักเรียน

จากการศึกษาสภาพของปัญหาของเด็กและเยาวชนดังกล่าวข้างต้น ส่วนหนึ่งพบว่าปัญหานั้นมาจาก ปัญหาด้านการเรียน ปัญหาครอบครัว สุขภาพ เศรษฐกิจ สังคม พฤติกรรมไม่เหมาะสมและปัญหาด้านความปลอดภัย มีส่วนผลักดันให้เด็กและเยาวชนมีพฤติกรรมที่ไม่เหมาะสมซึ่งจะนำไปสู่ปัญหาดังกล่าว ดังนั้น โรงเรียน ในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารในฐานะเป็นหน่วยงานทางการศึกษาที่มี หน้าที่ในการอบรมสั่งสอนเด็กและเยาวชนให้เป็นคนดีของสังคม จึงจำเป็นต้องจัดกิจกรรมต่างๆ เพื่อสร้าง ภูมิคุ้มกัน พัฒนาเด็ก เยาวชน ครอบครัวสังคมชุมชนให้เข้มแข็ง โดยการเน้นให้ทุกคนเข้ามามีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ ซึ่งจะเป็นส่วนหนึ่งที่จะช่วยให้การแก้ปัญหาของสังคมดังกล่าวข้างต้นได้

ผู้วิจัยในฐานะผู้รับผิดชอบระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีความสนใจที่จะศึกษาการพัฒนาแบบการบริหารระบบการดูแล ช่วยเหลือนักเรียนของสถานศึกษา เพื่อสามารถสนองตอบนโยบายให้เป็น “ปีแห่งการดูแลช่วยเหลือนักเรียน” และระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในปัจจุบัน ยังไม่สามารถดำเนินการให้มีประสิทธิภาพได้ ปัญหาจากการ บริหารในเชิงนโยบายของสถานศึกษา ขาดข้อมูลสารสนเทศในการบริหารงานดูแลช่วยเหลือนักเรียน การเฝ้า ระวัง การประสานงาน การติดตามและประเมินผลการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรวมทั้งยังขาดความต่อเนื่องในการ

การติดตามและประเมินผล ไม่สามารถดำเนินการกับนักเรียนกลุ่มเสี่ยงและกลุ่มมีปัญหาในพื้นที่ได้เพียงพอ ผู้วิจัย จึงได้พัฒนาเขียนเป็นโปรแกรมสำเร็จรูปเพื่อให้มีลักษณะง่ายต่อการใช้งาน ประมวลผลได้ถูกต้อง และรวดเร็ว โดยที่โปรแกรมสามารถพัฒนาและนำไปใช้งานเพื่อให้การบริหารระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษา สามารถขับเคลื่อนได้อย่างมีประสิทธิภาพส่งผลต่อการเรียนรู้ของนักเรียนมีทักษะชีวิตที่ดีต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อทราบองค์ประกอบโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
2. เพื่อสร้างโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร
3. เพื่อยืนยันโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

สมมติฐานในการวิจัย

1. องค์ประกอบโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบ
2. โมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะง่ายต่อการใช้งาน ประมวลผลได้ถูกต้อง และรวดเร็ว
3. ผลการยืนยันโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม

กรอบแนวคิดของการวิจัย

เกิดจากการศึกษาแนวคิดทฤษฎีเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของ การวิจัยนี้เป็นการศึกษาโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ผู้วิจัยได้ศึกษาและกำหนดกรอบแนวคิดจากองค์ความรู้ในเรื่องต่างๆ ดังนี้

1. การ์ทอนและสเปนเซอร์ (Gathorn and Spencer : 1986), 2. เดมมิ่ง (Deming : 2000) 3. บราวน์ (Brown : 1973) 4. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 มาตรา 24 5. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 6. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ. 2546 7. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ. 2547 ในมาตรา42 8. แผนพัฒนาการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการฉบับที่ 11 พ.ศ. 2555-2559 9. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ.2552-2559) 10. ธงชาติ วงษ์สวรรค์ (2553), 11. อวยชัย ศรีตระกูล (2556), 12. ประชุม ปิ่นสกุล (2556), 13. สุวรรณมา แสงสุริฉาย (2556), 14. ชยาภรณ์ ศฤงคารทวีกุล (2557), 15. ภูธร บ้านเนิน (2551), 16. หัสพงศ์ งานดี (2551), 17. พรเทพ ศรีจักษ์ (2551)

ขั้นตอนและการดำเนินการวิจัย

ขั้นตอนที่ 1 การจัดเตรียมโครงการวิจัย

เป็นขั้นตอนการจัดเตรียมโครงการวิจัยอย่างเป็นระบบตามระเบียบวิธีการดำเนินการวิจัย โดยการศึกษาวิเคราะห์ สังเคราะห์ แนวคิด ทฤษฎี เอกสารวิชาการ ข้อมูลสารสนเทศ งานวิจัยต่างๆ ทั้งในประเทศและต่างประเทศและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน เพื่อนำมาเป็นกรอบแนวคิดการวิจัยจัดทำโครงร่างการวิจัย นำเสนออาจารย์ที่ปรึกษา

ขั้นตอนที่ 2 การดำเนินการวิจัย

การดำเนินการวิจัยเพื่อตอบข้อคำถามการวิจัย ดังนี้ 1. องค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะอย่างไร 2. โมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะอย่างไร 3. ยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุมหรือไม่ ผู้วิจัยกำหนดขั้นตอนและวิธีการวิจัย 2 ขั้นตอนดังต่อไปนี้

ขั้นที่ 2.1 ผู้วิจัยทำการรวบรวมข้อมูลที่ศึกษา วิเคราะห์ สังเคราะห์เอกสาร แนวคิดทฤษฎี วรรณกรรมที่เกี่ยวข้องเพื่อขอคำแนะนำและปรึกษาอาจารย์ในการสร้างเครื่องมือ (แบบสอบถาม)

ขั้นที่ 2.2 การสร้างและพัฒนาเครื่องมือวิจัย ขั้นตอนนี้เป็นการนำผลที่ได้จากขั้นที่ 2.1 มาสร้างแบบสอบถามและปรับแก้ตามข้อเสนอแนะของอาจารย์ที่ปรึกษา จากนั้นนำแบบสอบถาม ไปให้ผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 คน พิจารณาตรวจสอบความเที่ยงและความตรงเชิงเนื้อหา(Content Validity) นำผลที่ได้มาวิเคราะห์ เพื่อหาค่าดัชนีความสอดคล้องตามวัตถุประสงค์โดยใช้เทคนิค IOC (Index of Item Objective Congruence) เลือกข้อคำถามที่มีค่า IOC ที่มากกว่า 0.5 ขึ้นไปและปรับปรุงแบบสอบถามหลังจากนั้นนำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (try-out) กับกลุ่มตัวอย่างที่ไม่ใช่กลุ่มเดียวกับที่ใช้ในการวิจัยและมีคุณสมบัติเช่นเดียวกับกลุ่มตัวอย่าง นำผลที่ได้มาคำนวณหาความเที่ยง (Reliability) โดยใช้วิธีสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) = 0.993 (Cronbach, 1984 : 126) เพื่อนำมาปรับปรุงแบบสอบถามอีกครั้งเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในขั้นต่อไป

ขั้นตอนที่ 3 การเก็บรวบรวมข้อมูลและการวิเคราะห์ข้อมูล ขั้นตอนนี้เป็นการนำแบบสอบถามจากขั้นที่ 2.2 ไปเก็บรวบรวมข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง โดยนำข้อมูลที่ได้มาทำการตรวจสอบความถูกต้องวิเคราะห์องค์ประกอบเชิงสำรวจ (Exploratory Factor Analysis) แปรผลการวิเคราะห์ข้อมูล เพื่อสรุปองค์ประกอบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร

ขั้นตอนที่ 4 สร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พัฒนาโมดูลด้วยโปรแกรมที่สามารถเรียกใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรมพีเอชพี (PHP)

ขั้นตอนที่ 5 ทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยนำไปใช้กับโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน เพื่อ

ยืนยันโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ โรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร จำนวน 14 โรงเรียน

กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างประกอบด้วย ผู้อำนวยการโรงเรียน 1 คน , รองผู้อำนวยการโรงเรียน 4 คน หรือ ผู้ปฏิบัติงานแทน, หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ 5 คน, และครูปฏิบัติการ 10 คน โรงเรียนละ 20 คนรวม 280 คน

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้เครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ดังนี้

1. แบบสอบถามผู้บริหารและครู แบ่งเป็น 2 ตอน

ตอนที่ 1 สอบถามเกี่ยวกับสถานภาพส่วนตัวของผู้ตอบ มีลักษณะเป็นตัวเลือกที่กำหนดให้ (force choice) จำนวน 5 ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษา ตำแหน่งและประสบการณ์ในการทำงาน

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนซึ่งได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบหลัก (Factor Analysis) และการวิเคราะห์ส่วนมาตราส่วนประมาณค่า (rating scale) 5 ระดับ ของลิคเคอร์ต (Likert scale) ซึ่งเป็นการประมาณค่าของการปฏิบัติการประเมินผลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน จำนวน 132 ข้อ

2. แบบยืนยันเชิงคุณภาพโดยทดลองใช้งานโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนกับโรงเรียนจำนวน 3 โรงเรียน หาค่าความถี่ ค่าร้อยละ พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้ปฏิบัติงาน ที่มีผลต่อโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร พิจารณาด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม

การสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและการตรวจสอบเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ดังนี้

1. ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้จากการศึกษาเอกสาร งานวิจัย และวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องนำมาเป็นประเด็นคำถามในการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน

2. นำผลที่ได้จากการศึกษาเอกสารมาพัฒนาเป็นแบบสอบถาม เพื่อรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน โดยการนำเครื่องมือที่พัฒนาขึ้นเสนอต่ออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัยจากนั้นส่งให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยการวัดค่าการพิจารณาความตรงตามเนื้อหาของแบบสอบถาม (Index of Items Objective Congruence : IOC) โดยผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 5 ท่าน จากนั้นนำเครื่องมือที่ผ่านการตรวจสอบจากผู้ทรงคุณวุฒิมาแก้ไขปรับปรุง แล้วนำผลที่ได้เสนออาจารย์ผู้ควบคุมงานวิจัย เพื่อนำไปตรวจสอบความเชื่อมั่นของเครื่องมือ (reliability) โดยทดลองใช้ (try out) กับผู้ให้ข้อมูลของโรงเรียนที่ไม่ได้เป็น

กลุ่มตัวอย่างจำนวน 2 โรงเรียน รวม 40 คน แล้วนำมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค เท่ากับ 0.993 (Cronbach, 1984 : 126)

การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis) ในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ และใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

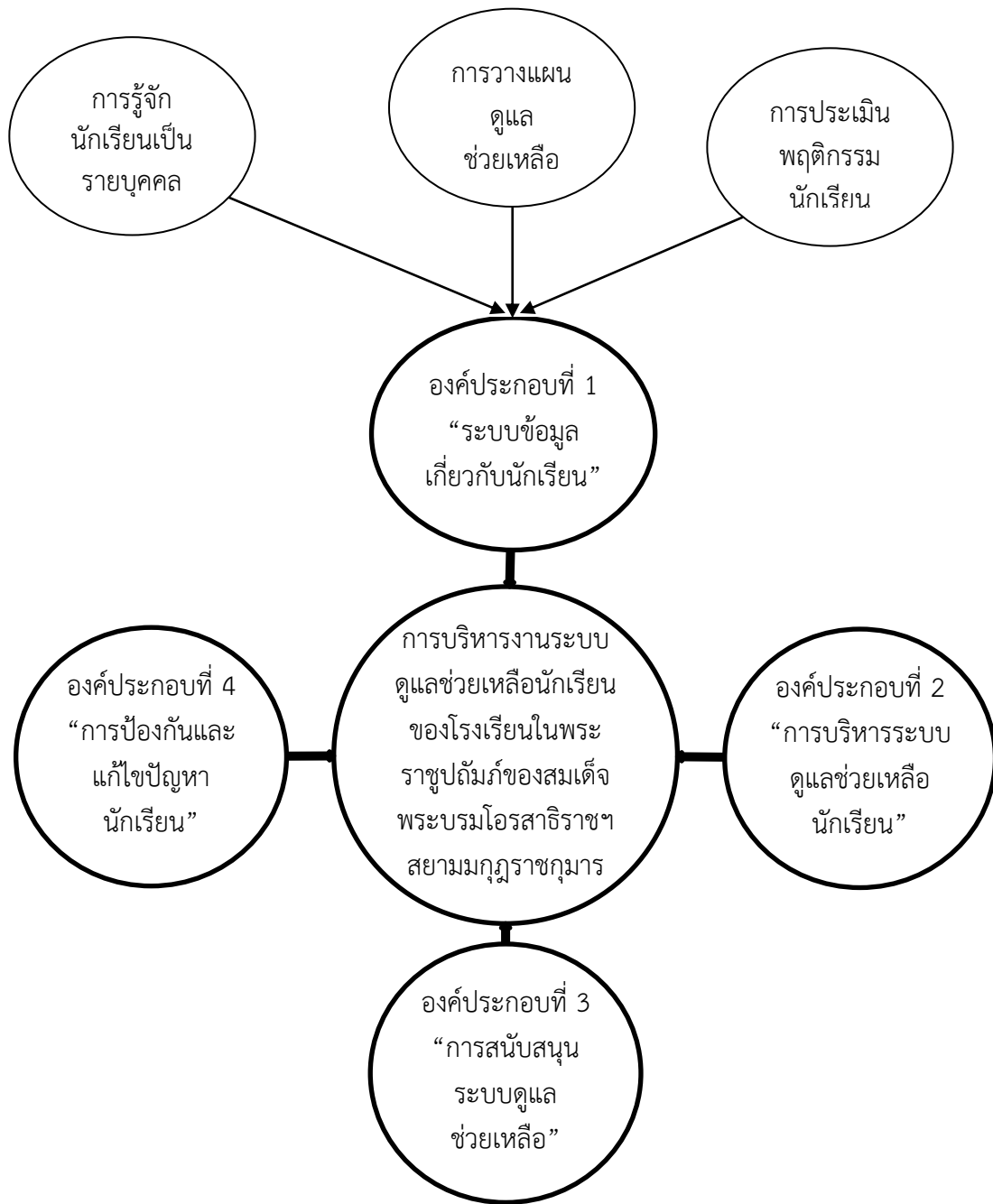
สถิติที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลต่อไปนี้

1. การวิเคราะห์ข้อมูลจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญและผู้ทรงคุณวุฒิ ใช้การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)
2. การวิเคราะห์ข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม คือ เพศ อายุ วุฒิทางการศึกษา ประสบการณ์ในการทำงาน ใช้ค่าความถี่ (frequencies) และค่าร้อยละ (percentage)
3. การวิเคราะห์ค่าระดับความคิดเห็นของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับองค์ประกอบการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจากแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ใช้ค่ามัธยฐานเลขคณิต (\bar{X}) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) เพื่อทราบลักษณะการแจกแจงของข้อมูล และใช้สถิติการวิเคราะห์ปัจจัยเชิงสำรวจ (exploratory factor analysis) ด้วยวิธีสกัดปัจจัย (Principal Component Analysis : PCA)
4. การยืนยันโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยทดลองใช้งานโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน พิจารณาจากผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงานที่มีผลต่อโมเดลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารพิจารณาถึงความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุมจำนวน 9 ท่าน ใช้ค่าความถี่ (frequencies) ค่าร้อยละ (percentage) และ การวิเคราะห์เนื้อหา (content analysis)

ผลการวิจัย

1. องค์ประกอบการบริหารระบบดูแลนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ คือ องค์ประกอบที่ 1 “ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน” และองค์ประกอบที่ 1 มีองค์ประกอบย่อย 3 ด้าน ดังนี้ ด้านที่ 1.1 “การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล” จำนวน 18 ตัวแปร 1.2 “การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียน” จำนวน 11 ตัวแปร 1.3 “การประเมินพฤติกรรมนักเรียน” จำนวน 11 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” จำนวน 17 ตัวแปร องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือ” จำนวน 6 ตัวแปร และองค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน” จำนวน 5 ตัวแปร สรุปได้เป็นแผนภูมิ ดังนี้

1. การสร้างโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร นำองค์ประกอบทั้ง 4 องค์ประกอบ ทำการเขียนโปรแกรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรมพีเอชพี (PHP) ลักษณะเป็น embedded script โปรแกรมนี้สามารถเรียกใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ในลักษณะของโปรแกรมออนไลน์ (Online) ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของส่วนต่างๆ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน (ข้อ 1 – ข้อ

40) องค์ประกอบที่ 1.1 การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล (ข้อ 1 – ข้อ 18) องค์ประกอบที่ 1.2 การวางแผนดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ 19 – ข้อ 29) องค์ประกอบที่ 1.3 การประเมินพฤติกรรมนักเรียน (ข้อ 30 – ข้อ 40) องค์ประกอบที่ 2 การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ 41 – ข้อ 57) องค์ประกอบที่ 3 การสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน (ข้อ 58 – ข้อ 63) องค์ประกอบที่ 4 การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน (ข้อ 64 – ข้อ 68) ผลสรุปและข้อเสนอแนะส่งผ่านทางอีเมล (E-mail) และ สามารถพิมพ์ (print) ได้ทันที รายงานผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินมีการรายงานผลรวม และแยกการรายงานเป็นรายองค์ประกอบ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะในแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้สามารถนำไปบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้

2. การวิเคราะห์การยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนมีความคิดเห็นต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครอบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100

การอภิปรายผล

ข้อค้นพบจากการวิจัยสามารถนำมาอภิปรายผลโดยแยกออกเป็นสามประเด็นตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยได้ดังนี้

1. องค์ประกอบการบริหารระบบดูแลนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ประกอบด้วย 4 องค์ประกอบ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 “ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน” องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบการดูแลช่วยเหลือ” และองค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหา นักเรียน” องค์ประกอบดังกล่าวสอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยองค์ประกอบโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะเป็นพหุองค์ประกอบ เมื่อพิจารณาเป็นรายข้อ พบว่า

1) องค์ประกอบด้านระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับ 1 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กฤตยา บุญวิไล ด้านการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล พบว่าข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุดคือ การวิเคราะห์ข้อมูลและสรุปผลนักเรียนเป็นระดับชั้น แสดงว่าครูที่ปรึกษามีข้อมูลพื้นฐานของนักเรียนที่สามารถวิเคราะห์และสรุปผลนักเรียนเป็นระดับชั้น ดังนั้นครูที่ปรึกษาควรใช้เครื่องมือหลากหลายในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลเพื่อมีข้อมูลที่จำเป็นในการวิเคราะห์และสรุปผลนักเรียนเป็นระดับชั้น ในด้านความสามารถทางการเรียน ด้านสุขภาพ ด้านเศรษฐกิจและด้านอื่นๆ เช่น เครื่องมือประเมินความฉลาดทางอารมณ์ (E.Q) และเครื่องมือประเมินพฤติกรรม (S.D.Q) ประกอบการสอบถาม, สัมภาษณ์, สังเกต, เยี่ยมบ้าน และร่วมกับนักเรียนจัดทำสถิติส่วนสูง น้ำหนัก ระเบียบสะสม เป็นต้น ข้อที่มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุดคือการนำผลวิเคราะห์การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไปพัฒนาและปรับปรุงในการช่วยเหลือนักเรียน แสดงว่าครูที่ปรึกษาขาดการนำผลวิเคราะห์ข้อมูลไปใช้ในการช่วยเหลือนักเรียน ดังนั้น ครูที่ปรึกษาควรนำผลวิเคราะห์การรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคลไปต่อยอดในการพัฒนาและปรับปรุงในการช่วยเหลือนักเรียน เช่น ทางโรงเรียนมี

ทุนการศึกษาจากมูลนิธิและองค์กรต่างๆ มอบให้แก่นักเรียนที่มีปัญหาด้านเศรษฐกิจ, นักเรียนที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ได้รับการจัดการศึกษาและการพัฒนาศักยภาพอย่างมีประสิทธิภาพและสอดคล้องกับความต้องการจำเป็นของแต่ละบุคคล

2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานราชการระดับจังหวัดและระดับอำเภอ เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่สำคัญอันดับ 2 สอดคล้องกับงานวิจัยของสุมาลี ทองงาม กล่าวว่า แนวทางการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนในสถานศึกษาของกรุงเทพมหานคร โดยมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนแบบมีส่วนร่วมจากคณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครองนักเรียน ชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการผู้รับผิดชอบกิจกรรมและโครงการที่เกี่ยวข้องกับการบริหารจัดการระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน และมีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการรายงานผลการบริหารจัดการที่ชัดเจน สามารถตรวจสอบได้ สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน ให้ความหมายว่า ระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเป็นกระบวนการดำเนินงานดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอน พร้อมด้วยวิธีการและเครื่องมือการทำงานที่ชัดเจน โดยมีครูประจำชั้นหรือครูที่ปรึกษาเป็นบุคลากรหลักในการดำเนินงานและบุคลากรทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องทั้งในและนอกสถานศึกษา อันได้แก่ คณะกรรมการสถานศึกษา ผู้ปกครอง ชุมชน ผู้บริหารสถานศึกษา และครูทุกคนมีส่วนร่วม และการดูแลช่วยเหลือนักเรียน คือ การส่งเสริมพัฒนา การป้องกันและการแก้ไขปัญหา ให้แก่นักเรียนมีคุณลักษณะที่พึงประสงค์ มีภูมิคุ้มกันทางจิตใจที่เข้มแข็ง มีคุณภาพชีวิตที่ดี มีทักษะการดำรงชีวิตและรอดพ้นจากวิกฤตทั้งปวง สอดคล้องกับงานวิจัยของสุรรัตน์ ศรีดำเดช พบว่าการบริหารงานที่มีประสิทธิผล ผู้บริหารโรงเรียนต้องกำหนดมาตรฐานของงานให้มีการเปรียบเทียบผลงานที่ทำได้กับมาตรฐานที่กำหนดไว้ จัดแผนควบคุม กำกับ ติดตามและประเมินผลการดำเนินงาน มีการควบคุมให้กิจกรรมทุกอย่างดำเนินการตามแผนที่กำหนดไว้ ตลอดทั้งจัดให้มีการรายงานผลการดำเนินงานทุกระยะ โรงเรียนควรมีการติดตามดูแลนักเรียนต่อเนื่อง ทั้งถึงและเท่าเทียมกันควรนำ ปัญหาที่พบจากการเก็บข้อมูลปรับปรุงแก้ไขร่วมกันอย่างเป็นระบบ สอดคล้องกับงานวิจัยของอรุณ บุญรุ่ง กลยุทธ์ความสำเร็จในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนประกอบด้วย การบริหารเชิงระบบ ตามวงจรคุณภาพ (PDCA) การทำงานเป็นทีม ในรูปคณะกรรมการ การแลกเปลี่ยนเรียนรู้ การนิเทศติดตามและการประเมินผล และสอดคล้องกับงานวิจัยของมยุรี สาริบุตร ปัจจัยที่ส่งผลต่อความสำเร็จการดูแลช่วยเหลือนักเรียนโรงเรียนประถมศึกษาในภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี 8 ประเด็น ดังนี้ 1) มีการกำหนดเป้าหมายนโยบายและวางแผน 2) มีการพัฒนาทีมงาน 3) มีการติดตามกำกับ 4) มีการประเมินผลและสะท้อนผลการดำเนินงาน 5) มีการเสริมสร้างขวัญกำลังใจ 6) มีการกำหนดบทบาทหน้าที่ 7) มีสื่อ เครื่องมือในการทำงาน และ 8) มีการสร้างเครือข่ายในการดูแลช่วยเหลือนักเรียน สอดคล้องกับ สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึงการดูแลช่วยเหลือนักเรียน จะเกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลจำเป็นต้องอาศัยความร่วมมือของคณะครูและผู้ที่เกี่ยวข้องมีการทำงานเป็นทีม ร่วมคิด ร่วมวางแผน ร่วมปฏิบัติ สอดคล้องกับ ภูธร บ้านเนิน มีรูปแบบการดำเนินงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน 3 รูปแบบ ที่มีการดำเนินงาน 5 ขั้นตอน โดยใช้หลักของ PCDA ซึ่งมีรายละเอียดที่แตกต่างกัน ดังนี้ รูปแบบ “ร่วมมือทุกฝ่าย” เน้นการมีส่วนร่วมของบุคลากรที่เกี่ยวข้อง ชุมชน เข้ามาร่วมกันวางแผน กำหนดกิจกรรมต่างๆ ในการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนรูปแบบ “หลากหลายกิจกรรม” เน้นกิจกรรมส่งเสริมนักเรียน และกิจกรรมป้องกัน แก้ไขปัญหา ที่หลากหลาย โดยคำนึงถึงผู้เรียนเป็นสำคัญ รูปแบบ

“ทำงานเป็นระบบ” เน้นการดำเนินงานระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างมีขั้นตอนความพร้อมและความมั่นคงในการดำเนินงานทุกด้าน

3) องค์ประกอบด้านการสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือ เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับ 3 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล กล่าวว่า การดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงได้จัดให้มีการประชุมคณะครูร่วมกับผู้ปกครองของนักเรียนกลุ่มเสี่ยง เพื่อร่วมกันวางแผนในการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยง ครูประจำชั้นมีการติดตามกับผู้ปกครองอย่างใกล้ชิด สอดคล้องกับงานวิจัยของสวัสดี สุวรรณอักษร ได้กล่าวถึงบทบาทของผู้ปกครองต่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ต้องให้ความร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการให้ข้อมูลที่เป็นจริงเกี่ยวกับตัวนักเรียน สนับสนุนให้นักเรียนมีความรับผิดชอบ มีวินัยในตนเอง ร่วมมือกับครูที่ปรึกษาในการแก้ไขปัญหาและการพัฒนานักเรียนในทุกด้าน สอดคล้องกับงานวิจัยของสุวรรณา แสงสุริยา กล่าวว่า ปัจจัยที่สนับสนุนในการพัฒนาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน มีดังนี้ 1. ผู้บริหาร และผู้ปฏิบัติหน้าที่สายงานบริหารเห็นความสำคัญและให้การสนับสนุน 2. เครื่องมือในการรู้จักนักเรียนเป็นรายบุคคล การคัดกรองนักเรียน และข้อมูลสารสนเทศ 3. ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครองและนักเรียนเพื่อนที่ปรึกษาได้รับการพัฒนาองค์ความรู้ ทักษะ และมีความตระหนัก 4. มีแผนปฏิบัติการในการส่งเสริมพัฒนา ป้องกันและแก้ไขปัญหา 5. มีเครือข่ายภายในสถานศึกษาในการขับเคลื่อนระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ประกอบด้วยทุกภาคส่วน เช่น ผู้บริหาร ครูแนะแนว ครูที่ปรึกษา ผู้ปกครอง และนักเรียนเพื่อที่ปรึกษา เครือข่ายภายนอกสถานศึกษา เช่น เครือข่ายผู้ปกครอง สหวิชาชีพ และผู้เชี่ยวชาญเฉพาะทาง

4) องค์ประกอบด้านการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้นักเรียน เป็นองค์ประกอบที่สำคัญอันดับ 4 ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน กล่าวถึง ความคาดหวังว่านักเรียนทุกคนจะได้รับการคุ้มครองดูแลอย่างทั่วถึง ได้รับการส่งเสริมให้เกิดภูมิคุ้มกันในการดำรงชีวิตและการปรับตัว นักเรียนมีส่วนร่วมในการพัฒนาตนเอง ดังนั้น การบริหารงานควรให้ความสำคัญกับการมีส่วนร่วมทุกขั้นตอน ส่วนแนวทางการพัฒนาทีมงานทั้งภายในและภายนอกโรงเรียน ได้แก่ จัดอบรม สัมมนา ประชุม ศึกษาดูงานโรงเรียนต้นแบบก็จะเป็นแนวทางในการพัฒนาระบบปฏิบัติการให้สมบูรณ์มากขึ้นด้วย สอดคล้องกับงานวิจัยของ อวยชัย ศรีตระกูล กล่าวว่า การตรวจสอบ ติดตาม และประเมินผล (Controlling) มีขั้นตอน ได้แก่ จัดทำแผนการควบคุม ติดตามและประเมินผลจัดทำเครื่องมือบันทึกผลการดำเนินงาน และรายงานผลการปฏิบัติ ในการติดตามตรวจสอบ ใช้เทคนิค การสังเกต สัมภาษณ์ เยี่ยมบ้าน โฮมรูม ประชุมผู้ปกครอง ให้คำปรึกษา นักเรียนและผู้ปกครอง มีการติดตามเด็กที่ขาดเรียนบอกรวมทั้งการส่งต่อไปยังฝ่ายที่เกี่ยวข้องอย่างเป็นระบบ ซึ่งผลการศึกษา มีความสอดคล้องกับการควบคุม (Controlling) และการประสานงาน (Co-ordination) เป็นหัวใจของระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้อำนวยการโรงเรียน ครูต้องใช้ทักษะการประสานงานกับผู้ปกครองและชุมชนอย่างรอบด้านเพื่อการดูแลช่วยเหลือนักเรียนให้บรรลุเป้าหมายประสบความสำเร็จ โดยใช้เทคนิคการสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ ทีมงานประกอบด้วย ผู้บริหาร ครูที่ปรึกษา ครูแนะแนว ผู้ปกครอง นักเรียน ชุมชน และหน่วยงานภายนอก ที่จะต้องเข้ามาดูแลช่วยเหลือหรือทำการส่งต่อนักเรียน การประสานงานภายในและการสื่อสารที่ดีสามารถลดปัญหาอุปสรรคที่จะเกิดขึ้น สร้างสัมพันธภาพที่ดีร่วมกันระหว่างบุคลากร และหน่วยงานภายในได้เป็นอย่างดีอีกด้วย สอดคล้องกับทองทิพภา วิริยะพันธ์ ได้เสนอหลักการการทำงานเป็นทีมได้แก่ การปฏิบัติตามพระบรมราโชวาทพระบาท สมเด็จพระเจ้าอยู่หัวที่ว่า “การที่จะให้งานประสานกันนั้น มีหลักสำคัญอยู่ว่า ทุกฝ่ายต้องไม่

แบ่งแยกกัน ไม่แย่งประโยชน์ไม่แย่งความชอบกัน แต่ละฝ่ายแต่ละคนต้องทำงานด้วยความบริสุทธิ์ใจ มุ่งหวังผลสำเร็จในการทำงานเป็นใหญ่ยิ่งกว่าสิ่งอื่น” ความบริสุทธิ์ และความมุ่งมั่นอันเที่ยงตรงเป็นอย่างเดียวกันนั้น จะทำให้เข้าใจกันผู้ใดมีหน้าที่ มีความสามารถอย่างไร ก็จะทำตามหน้าที่และความสามารถอย่างนั้นให้ประสานสอดคล้องกันได้โดยอัตโนมัติ ความเจริญก้าวหน้าและความสำเร็จก็จะบังเกิดตามมา

2. เขียนโปรแกรมการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ภาษาที่ใช้ในการเขียนโปรแกรม PHP ลักษณะเป็น embedded script โปรแกรมนี้สามารถเรียกใช้งานผ่านเว็บเบราว์เซอร์ (Web Browser) ในลักษณะของโปรแกรมออนไลน์ (Online) ซึ่งประกอบไปด้วยรายละเอียดของส่วนต่าง ๆ ดังนี้ องค์ประกอบที่ 1 “ระบบข้อมูลเกี่ยวกับนักเรียน” องค์ประกอบที่ 2 “การบริหารระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 3 “การสนับสนุนระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน” องค์ประกอบที่ 4 “การป้องกันและแก้ไขปัญหาที่นักเรียน” ผลสรุปและข้อเสนอแนะส่งผ่านทาง e-mail และสามารถพิมพ์ได้ทันที รายงานผลการประเมิน การรายงานผลการประเมินมีการรายงานผลรวม และแยกการรายงานเป็นรายองค์ประกอบ พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะในแต่ละองค์ประกอบเพื่อให้สามารถนำไปบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนได้สอดคล้องกับสมมติฐานการวิจัยที่ว่าโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร มีลักษณะง่ายต่อการใช้งาน ประมวลผลได้ถูกต้องและรวดเร็ว

3. การวิเคราะห์การยืนยันโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร โดยทดลองใช้งานโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียน ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้ปฏิบัติงานด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนจำนวน 9 ท่านมีความคิดเห็นต่อโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารด้านความเหมาะสม ความเป็นไปได้ ความเป็นประโยชน์และถูกต้องครบคลุม คิดเป็นร้อยละ 100

ข้อเสนอแนะของการวิจัย

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. เพื่อนำโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปใช้เป็นเครื่องมือในการพัฒนาสถานศึกษา เพื่อสามารถบริหารจัดการ ตรวจสอบ และประเมินผลระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนอย่างครอบคลุม ผู้บริหารสถานศึกษาสามารถนำผลลัพธ์ที่ได้จากโมดูลการบริหารงานระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ไปจัดทำรายงานประจำปี จัดทำสารสนเทศที่สร้างความโดดเด่นเป็นสากลให้เป็นที่ประจักษ์และสะท้อนถึงประสิทธิภาพที่เข้มแข็งทั้งในระดับชาติและก้าวสู่ความสากลด้วยความภาคภูมิใจมากขึ้น

2. ผู้บริหารโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมาร ควรนำโปรแกรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนไปดำเนินการใช้เพื่อช่วยแก้ปัญหาโปรแกรมระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนเดิมให้ความ

สมบูรณ์มากขึ้น สอดคล้องกับสภาพการณ์ในขณะนั้นและสามารถเตรียมความพร้อมเพื่อให้การบริหารจัดการระบบดูแลนักเรียนบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ได้

3. การนำโมเดลการบริหารระบบดูแลนักเรียนของโรงเรียนในพระราชูปถัมภ์ของสมเด็จพระบรมโอรสาธิราชฯ สยามมกุฎราชกุมารไปใช้สามารถปรับกิจกรรมตามความเหมาะสมของบริบทโรงเรียน

4. เมื่อนำโมเดลการบริหารระบบดูแลนักเรียนไปใช้ในระดับการปฏิบัติงานและบริบทโรงเรียนที่ต่างไปของสถานศึกษา หากสถานศึกษานำไปทดลองใช้สามารถพัฒนาองค์ประกอบดังกล่าวส่งผลให้การบริหารระบบดูแลนักเรียนประสบความสำเร็จได้เป็นที่น่าพอใจ ซึ่งหมายถึงภาพรวมการบริหารระบบดูแลนักเรียนคุณภาพประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะงานวิจัยครั้งต่อไป

1. การศึกษาเกี่ยวกับการพัฒนาการบริหารระบบดูแลนักเรียนที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษาสังกัดอื่นๆ

2. การศึกษาเกี่ยวกับการนำโมเดลการบริหารระบบดูแลนักเรียนและองค์ประกอบการบริหารระบบดูแลนักเรียนที่ได้ในครั้งนี้นำไปทดลองใช้กับสถานศึกษาต่างบริบทและขนาด เพื่อเปรียบเทียบผลประสิทธิภาพของโมเดล

3. ควรศึกษาวิจัยเชิงสหสัมพันธ์ระหว่างการบริหารระบบดูแลนักเรียนกับประสิทธิภาพของสถานศึกษาด้านอื่นๆ เพื่อนำไปสู่ข้อค้นพบใหม่ที่เป็นประโยชน์ในการบริหารพัฒนาสถานศึกษาต่อไปในอนาคต

4. ควรศึกษาสังเคราะห์งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบของกิจกรรมที่เหมาะสมในการจัดระบบดูแลนักเรียนให้เหมาะสมกับบริบทในประเทศไทย

เอกสารอ้างอิง

ภาษาไทย

กระทรวงศึกษาธิการ การบริหารจัดการระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนเพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตแก้วิกฤต

สังคม กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชวนพิมพ์, 2546.

กฤตยา บุญวิไล, การศึกษาระบบการดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียนเบญจมราชาลัยในพระบรม

ราชูปถัมภ์ วิทยานิพนธ์มหาบัณฑิต สาขาวิชาบริหารการศึกษา คณะครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์

มหาวิทยาลัย, 2556.

ชยาภรณ์ ศฤงคารทวิกุล, การพัฒนารูปแบบการดำเนินงานการดูแลช่วยเหลือนักเรียนกลุ่มเสี่ยงสำหรับโรงเรียน

ประถมศึกษาขนาดกลางสังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน วิทยานิพนธ์ดุษฎีบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษามหาวิทยาลัยนอร์ทกรุงเทพ, 2557.

ทองทิพภา วิริยะพันธุ์ การบริหารทีมงานและการแก้ปัญหา. พิมพ์ครั้งที่ 4. กรุงเทพฯ : เต้า (2000), 2553.

ภูธร บ้านเนิน, การสังเคราะห์งานวิจัยด้านระบบดูแลช่วยเหลือนักเรียนของโรงเรียน ครุศาสตร์ดุสิตบัณฑิต

สาขาวิชาบริหารการศึกษา จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.

